

ת"פ 53090/10-19 - מדינת ישראל נגד אורן כהן

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

8 נובמבר 2022

ת"פ 53090-10-19 מדינת ישראל נ' כהן

לפני כבוד השופט בני שגיא, סגן נשיא

מדינת ישראל

המאשימה

על-ידי ב"כ עו"ד לילך כץ

נגד

הנאשם

אורן כהן

על-ידי ב"כ עו"ד יובל זמר

גזר דין

כללי

1. הדילמה שבין מתן ביטוי משמעותי לעקרון ההלימה בענישה לבין האינטרס החברתי בשיקום עבריינים, באה לידי ביטוי, במלוא עוזה, במקרה שבפניי.

בתמצית, עסקינן בנאשם צעיר, אשר הורשע בבית משפט זה בהחזקת כמויות סמים משמעותיות ובביצוע מכירה בודדת של סם מסוכן מסוג קנאביס, ועמד בקשר עם שרות המבחן על-מנת שזה יסייע בשיקומו. **בסמוך לאחר הרשעתו, ובעודו מצוי במעצר בית וקוצר שבחים משרות המבחן**, ביצע עבירה חמורה של ייבוא סמים בצוותא (8,400 מ"ל סם מסוכן מסוג MDMA) בעטיה הוגש נגדו כתב אישום לבית המשפט המחוזי בירושלים. בית המשפט המחוזי בירושלים הורה על שחרורו של הנאשם לקהילה טיפולית סגורה, שם נטל חלק בהליך שיקומי משך שנה, בהמשך שולב בהוסטל שיקומי, שם התגורר וטופל משך שלושה חודשים, ולאחר מכן עבר להתגורר בדירת בוגרי העמותה, והמשיך את ההליך הטיפולי ביחידה העירונית לטיפול בהתמכרויות. בהינתן קיומם של שני הליכים, כאמור, ולאחר השלמת הליך השיקום אותו איפשר בית המשפט המחוזי בירושלים, החליט הנאשם לצרף את כתב האישום "הירושלמי" להליך "התל-אביבי", ובכך להניח את הדילמה לפתחי.

מחד, "תמחורם" העונשי של שני כתבי האישום עומד על מספר שנות מאסר, ויש משקל משמעותי לחומרה לעובדה כי העבירה החמורה בתיק "הירושלמי" בוצעה בעוד הנאשם משוחרר בתנאים בתיק

"התל-אביבי", ועומד בקשר עם שרות המבחן.

מאידך, לא ניתן להתעלם מכברת הדרך השיקומית הממושכת והאפקטיבית שעבר הנאשם, בעטיה סבר שרות המבחן כי ניתן להסתפק בעונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

זוהי בתמצית הדילמה המרכזית העומדת להכרעה בגזר דין זה.

סקירת שני כתבי האישום

2. **כתב האישום "התל-אביבי"**: ביום 9.12.19 הורשע הנאשם על יסוד הודאתו בעבירה של החזקת סם שלא לצריכה עצמית וסחר בסם מסוכן, וזאת לאחר שביום 19.9.19 החזיק את הסמים הבאים: 399.6 גרם סם מסוכן מסוג קטאמין; 445 ריבועי נייר של סם מסוכן מסוג 4; LSD; טבליות ו-14.7 גרם סם מסוכן מסוג MDMA; 82.3 גרם סם מסוכן מסוג חשיש; 4.7 גרם סם מסוכן מסוג קנאבוס; 0.4 גרם סם מסוכן מסוג קוקאין. עבירת הסחר מצאה ביטוי במכירת סם מסוכן מסוג קנאבוס במשקל 2 גרם, תמורת 150 ₪. בזמן הרשעתו היה הנאשם משוחרר בתנאים, ומצוי בקשר עם שרות המבחן שהחל עוד מהליכי המעצר.

כתב האישום "הירושלמי": ביום 22.3.22 הורשע הנאשם על יסוד הודאתו בעבירות של ייבוא סם מסוכן, התחזות כאדם אחר והחזקת סם מסוכן לצריכה עצמית. כתב האישום "הירושלמי" מחזיק שני אישומים.

על-פי עובדות האישום הראשון, עובר ליום 12.10.20 קשר הנאשם קשר עם שניים אחרים לייבא סם מסוכן מסוג MDMA בכמות של 8,400 מ"ל. במסגרת חלוקת התפקידים בין השלושה (רועי, עופר והנאשם) סוכם כי רועי יזמין את החבילה, עופר יעביר את הפרטים המזהים של אדם עליו תירשם החבילה ויהיה אחראי על איסוף החבילה, ואילו הנאשם יהיה אחראי על התיווך והעברת מסרים בין רועי ועופר, ועל מעקב הגעת החבילה לישראל. במסגרת הקשר מסר עופר לנאשם פרטים מזהים של אדם אחר, ללא ידיעתו, וזאת על-מנת שפרטים אלה יועברו לרועי, ואלה ירשמו על החבילה, וכך נעשה. ביום 13.10.20 שלח רועי לנאשם עותק מתעודת המשלוח על-מנת שהנאשם יבדוק היכן נמצאת החבילה, והנאשם העביר את מספר המעקב לעופר, על-מנת שייטע לו לבדוק מקום הימצאה. באותו היום נחתה החבילה בישראל, עליה נרשם ככזב כי היא מכילה 'שמן מנוע' והועברה לחברת UPS כדי שזו תעבירה לאותו אדם, ששמו נרשם כנמען. במועד שאינו ידוע, סיפק רועי לנאשם כרטיס SIM כדי שישמש אותו ליצירת קשר עם גורמים שונים, והכל כדי להסוות את זהותם של הקושרים. סמוך ליום 18.10.20 הודיע עופר לנאשם כי החבילה נמצאת בישראל, והנאשם מסר הודעה זו לרועי, ואף ביקש כי יטעין כרטיס אשראי חד פעמי לצורך תשלום המכס על החבילה. ביום 22.10.20 התקשר הנאשם לשירות הלקוחות של חברת UPS ומסר להם מספר טלפון התואם ל-SIM שקיבל מרועי, לצורך יצירת קשר למשלוח החבילה. הנאשם אף קיבל מרועי כרטיס אשראי נטען כדי שישלם עבור שחרור החבילה, וכך עשה

הנאשם. הנאשם הודיע לעופר שהחבילה עתידה להגיע ליעדה ביום 29.10.20. עופר ביקש תחילה לדחות ביום את מועד קבלת החבילה, אולם לאחר מכן החליטו רועי והנאשם למצוא דרך חלופית לאיסוף החבילה. כאשר התקשר שוטר, שהתייצג כשליח UPS לנאשם, מסר לו הנאשם כתובת שקיבל מעופר על-מנת ששם תונח החבילה. במקביל, יצר רועי קשר עם חברת שלוחיות והנחה אותה לאסוף את החבילה מהמקום בו הונחה.

על יסוד האמור לעיל, הורשע הנאשם כאמור, בעבירות של ייבוא סם מסוכן והתחזות כאדם אחר.

יש לציין כי במסגרת הסדר הטיעון שנקשר בין פרקליטות מחוז ירושלים לבין ההגנה, סוכם כי ביחס לייבוא הסם יוכל הנאשם לטעון כי היסוד הנפשי המתקיים ביחס לנאשם הוא "עצימת עיניים" כפי שזו מוגדרת בסעיף 20(ג) לחוק העונשין, והתביעה לא תתנגד לכך.

על-פי האמור בעובדות האישום השני, בכתב האישום "הירושלמי", החזיק הנאשם בדירתו בגבעתיים כ- 14.4 גרם סם מסוכן מסוג חשיש, וכ- 10.9 גרם סם מסוכן מסוג קנאבוס, והכל לשימושו העצמי.

תסקירי שרות המבחן

3. בשני ההליכים נדרש שרות המבחן לנתוניו של הנאשם ולהתקדמותו בהליך הטיפול, כאשר סך הכל נערכו תשעה תסקירים. חלק מהתסקירים נערכו במסגרת ההליך "התל-אביבי" עוד טרם ביצע הנאשם את העבירות בהליך "הירושלמי", וחלק נערכו במסגרת ההליך "הירושלמי", שם עמד שרות המבחן לאורך הזמן על התקדמות הנאשם בהליכים הטיפולים השונים.

סקירת התסקירים תיעשה אפוא בהתאם לשני המקטעים שפורטו לעיל.

התסקירים שנערכו במסגרת ההליך "התל-אביבי" ועד למעצרו של הנאשם בהליך "הירושלמי":

4. משלושת התסקירים שנערכו בימים 31.3.20, 7.6.20 ו- 10.11.20, עלתה תמונה חיובית ואופטימית ביחס לנתוניו של הנאשם ולהשפעה החיובית של ההליך הטיפולי.

הנאשם, יליד 1997, תואר כצעיר ללא הרשעות קודמות, סיים 12 שנות לימוד במגמת מחשבים עם תעודת בגרות מלאה, ואף המשיך ללימודים עד י"ד כהנדסאי מחשבים, אולם החל להסתבך בפלילים כנער, לא השלים את לימודיו ("ג-י"ד), ואף לא גויס לצבא. הוריו של הנאשם התגרשו בהיותו בן 10, כאשר אביו תואר כדמות המרכזית בחייו, בעוד אימו ערכה שינויים תכופים במקום מגוריה (לרבות שהות ממושכת בחו"ל) ותוארה כדמות שהייתה פחות מעורבת. הנאשם החל להסתבך עם החוק בהיותו בן 15 בעבירות אלימות, רכוש וסמים, ונדון

בבית המשפט לנוער פעמיים להליכים שהסתיימו ברישום ללא הרשעה לצד צווים טיפוליים. באותה תקופה החל לצרוך סמים מסוג קנאביס, וזאת כמתואר על-ידו - למילוי תחושת ריקנות ולחץ שחווה. הנאשם תיאר כי עם מעצרו הפסיק את השימוש בסמים באופן עצמאי, ושרות המבחן ציין כי מבדיקות שתן שמסר בחודשים נובמבר ופברואר 2019, עולה כי אכן הצליח בכך. הנאשם מסר כי שימוש האינטנסיבי בסמים מסוגים שונים גרם לתלות ולצורך במימון צריכת הסמים, ובהעדר מיומנויות תקשורת ישירות וגלויות עם קרוביו, מצא עצמו מבצע את אותן עבירות שביצע.

הנאשם שולב בקבוצה לעצורי בית, השתתף במפגשים שהתקיימו, תוך שהצליח לבסס אמון וגילה יכולות טובות בשיתוף ובשיח רגשי כן ופתוח. שרות המבחן ציין, כבר בתסקיר השני, כי הנאשם מבטא רצון להתקדם ולהתנהל באופן תקין, מביע נכונות ומוטיבציה להמשך שיתוף פעולה עם גורמי טיפול, ובשקלול כלל הנסיבות, לרבות תקופת ניקיון של כחצי שנה והתרחקות מסביבה שולית, המליץ על העמדתו בצו מבחן והסתפקות בעונש בדמות מאסר מותנה וצו של"צ.

המלצה זו של שרות המבחן הגיעה בנקודת זמן שהייתה, להערכתו, מוקדמת מדי, ועל כן ניתנה הוראה בדבר עריכת תסקיר נוסף, אשר הוגש ביום 10.11.20. במסגרתו ציין שרות המבחן כי גיבש עבור הנאשם תכנית של"צ, וכי במהלך תקופת הדחיה היה הנאשם בקשר עם היחידה לטיפול בהתמכרויות, המשיך לגלות מוטיבציה לשיקום חייו, החל לעבוד באופן מסודר ואף שמר על ניקיון מסמים. יחד עם זאת, ובסוף אותו תסקיר, ציין שרות המבחן כי התברר לו דבר מעצרו של הנאשם (לימים התברר כי מדובר במעצר במסגרת ההליך "הירושלמי") ועל כן התבקשה דחייה לצורך בירור סטטוס הנאשם.

נראה אפוא כי חרף האופטימיות שהביע שרות המבחן, אשר הערכתו נתמכה במגוון נתונים, בחר הנאשם להתמיד בדרך העבריינית באופן שהובילה למעצרו בתיק "הירושלמי".

סקירת התסקירים שנערכו לאחר מעצרו של הנאשם בתיק "הירושלמי":

5. התסקירים שהוגשו לאחר מעצרו של הנאשם בתיק "הירושלמי", מתארים את קליטתו, במסגרת אותו הליך, בקהילה הטיפולית "בית אור אביבה", שם שהה כשנה (25.2.21 עד יום 25.2.22), את שילובו בהוסטל השיקומי, ולאחר סיום שלב ההוסטל, את המשך הטיפול ביחידה לטיפול בהתמכרויות לצד מציאת מקום תעסוקה ושמירה על יציבות תעסוקתית.

צוין כי במהלך שהייתו בקהילה, נראה היה כי הנאשם מכיר בבעיית ההתמכרות, בקשייו לקחת אחריות, והוא תואר כמי שמשתף פעולה ומראה מוטיבציה לטיפול. הנאשם עבר בהצלחה רבה את השלבים השונים בקהילה, עשה מאמצים להתמודד עם קשייו, וקיבל על עצמו תפקיד בעל אחריות בתחומי הקהילה.

במסגרת שלב "ג" בקהילה הטיפולית, החל הנאשם לעבוד במסגרייה הסמוכה לקהילה, וזאת תוך שמירה על

הכללים הנהוגים שם.

הנאשם שהה בהוסטל שיקומי החל מחודש פברואר 2022 ועד חודש מאי 2022, ותואר כמי שהתאקלם בהוסטל באופן מיטיב, הפנים במהירות את הנדרש והמצופה ממנו כדייר בוגר, והתנהל באופן תקין ומותאם, תוך שהוא מצליח לקדם את הסתגלותו לחיים של מחוץ לקהילה, באופן שיאפשר לו לעבור לשלב מתקדם יותר, דהיינו- דירת בוגרים בליווי מדריך. הנאשם תואר כמי שעשה שינוי משמעותי בחייו, אך עדיין זקוק להמשך הכוונה וליווי גם לאחר סיום שלב ההוסטל, ועל כן ההמלצה הייתה לשלבו ביחידה לטיפול בהתמכרויות בעיר בית שמש, כפי שאירע בפועל.

מהתסקיר האחרון שהוגש בהליך "הירושלמי", עלה כי הנאשם עבר בהצלחה את השלבים הטיפולים השונים, הצליח לזהות מורכבות באופן בו התחנך, הבין כי הסם (שלצרכו נחשף על-ידי הוריו) היווה עבורו תחליף לתשומת לב ואמצעי בריחה, וככל שהתקדם הטיפול, התפוגג החשש להיעזר בגורמים שונים, כשהנאשם אף פיתח מודעות ורכש ידע בנוגע להתמכרותו. הנאשם תואר כמי שגדל בסביבה חברתית בעלת עמדות מקלות בנוגע לסם, אולם השתלבותו בקהילה הטיפולית קטעה את אותה התדרדרות בה היה נתון, והצליחה להביא להיפרדות מאזור מגוריו ומשפחתו, כאשר במסגרת הטיפול הכיר ערכים ונורמות חברתיות שונות, מאלה שחווה במהלך גיבוש זהותו. התרשמות שרות המבחן הייתה כי הנאשם עבר תהליך משמעותי רציני ועמוק, על כל שלביו, ומכאן שהמלצתו היא להסתפק בעונש מאסר בדרך של עבודות שירות לצד הטלת צו מבחן לתקופה בת 18 חודשים.

לציון, כי במסגרת שלב הראיות לעונש, הוגש מסמך ממנו עולה כי הנאשם שולב בעבודה בנגריה, ותואר כבעל מודעות עצמית גבוהה, מוסר עבודה גבוה, וכמי שמקפיד להגיע בזמנים לעבודה, ונרתם לכל הנדרש.

זה המקום להביא מדבריה של גב' נאוה קפלן, העובדת הסוציאלית בקהילת "בית אור אביבה", שציינה את הדברים הבאים:

"אני מכירה את אורן מתחילת ההליך בקהילה, כשלוויתי אותו באופן פרטני בשלב האחרון בהוסטל. בעצם אורן התחיל לתרגל את החזרה שלו לחיים העצמאיים. מבחינתנו ללא ספק הנאשם היה צריך טיפול ארוך טווח וכוללני בכל מתחמי החיים. לאט לאט אורן הצליח לערוך שינוי, זה התבטא בכל התהליך, ובתפקידים שקיבל יותר אחריות וסמכות. ההשתלבות החברתית שלו מאוד בטלה וגם השלבים שיצא לתעסוקה, ונעשו התערבויות משפחתיות במפגשים יותר תכופים ובקשר יותר קרוב. התרשמו שאורן באמת הצליח לקבל על עצמו ערכים חדשים, לשנות את דפוסי ההתנהגות, להבין את נסיבות החיים שהביאו אותו למצב שהגיע. באמת ראינו התפתחות מאוד טובה, ושבאו עוד ועוד כוחות לידי ביטוי, ככל שהתקדם והראה יותר ויותר יכולות. אני אוסיף ואציין, שלקראת סוף הטיפול מנהלת הקהילה הציעה לאורן לשמש כמדריך, מתוך תפיסה שהוא יכול להוות מודל טיפולי עבור מכורים. אנו רואים שאורן החיים שהוא מתחיל לסגל לעצמו מתאים לנו כצוות הקהילה. היה חשוב לי להגיע ולצין את הדברים. אנו שמחים שבית המשפט איפשר לנאשם להשתלב בקהילה, שכן היום יש לו את הכלים והכוחות להתמודד. יחד עם זאת, אורן יודע שהתהליך עוד ארוך, ונדרשת עוד עבודה בהליך שיקומי-טיפול, והוא מבטא נכונות להתגייס לזה להמשיך. אנו רואים אותו בבוגרים של העמותה. כאן הוא באמת

משתדל, ורוצה להישאר קרוב" (פרו' עמ' 19 ש' 2).

טיעוני הצדדים לעונש

6. התובעת, עורכת דין לילך כץ, עמדה בטיעוניה על חומרת עבירות הסמים שביצע הנאשם, על הפגיעה בערכים המוגנים והפסיקה הנוהגת. לשיטתה, ובגין ההליך "התל-אביבי" יש לקבוע מתחם שהרף התחתון שלו עומד על 24 חודשי מאסר והרף העליון על 46 חודשי מאסר, ובגין התיק "הירושלמי" יש לקבוע מתחם הנע בין 4.5 שנות מאסר ל- 7.5 שנות מאסר.

באשר לליבת הדילמה, דהיינו - המשקל שיש ליתן להליכי השיקום, ביקשה התובעת לקרוא את התסקירים מנקודת מבט ביקורתית, אך לא ביחס לשרות המבחן, אלא דווקא ביחס להתנהלותו של הנאשם וליכולותיו לייצר אמפתיה ותחושות חיוביות אצל גורמי הטיפול. התובעת הפנתה לאותו ניקיון נטען מסמים, כפי שתואר במקטע התסקירים הראשון, ועל רקע זה תהתה כיצד ניתן להסביר את הסתבכותו של הנאשם "הנקי והמשוקם" בתיק "הירושלמי". המסקנה בדבר יכולתו של הנאשם לייצר אמפתיה אצל גורמי הטיפול, תוארה ככזו הנשענת על התרשמות שרות המבחן במקטע התסקירים הראשון, והסתירה החזיתית בין התרשמות זו לבין מעורבותו של הנאשם בייבוא הסמים במסגרת התיק "הירושלמי".

וכך צוין על-ידי התובעת: **"נשאלת השאלה, וקצין המבחן היה צריך להתייחס לזה, כיצד הטיפול שהנאשם עבר עד כה מתיישב עם העבירה החדשה? ושייתן הסבר לכך. כך בוחנים את הדברים. אין לזה תשובה בשום תסקיר. קראתי את כל התסקירים ואין תשובה לכך. הנאשם נמצא בטיפול של שרות המבחן, מבצע עבירה חמורה יותר, ולא בוחנים עניין זה?"** (פרו' עמ' 15 ש' 28).

עדיין, העמדה שהציגה התובעת לא הייתה כזו, אשר לתפיסתה מבטלת כליל את המשקל שיש להעניק לאינטרס השיקומי, אלא כזו הקוראת לשקלול מסוים של האינטרס השיקומי בתמהיל העונשי, באופן שעונשו הכולל של הנאשם יעמוד על 5 שנות מאסר בלבד. עונש זה, כך הוסבר, משקף כמעט את הרף התחתון של ההליך "הירושלמי", תוך "בליעת" התיק "התל-אביבי" לתוכו, חרף היותו משמעותי מאוד בנסיבותיו, ומכאן שניתן לראותו כמשקלל את האינטרס השיקומי.

7. הסנגור, עורך דין יובל זמר, עמד בטיעונו על הסיבה המרכזית בעטייה, חרף כבדת הדרך השיקומית אותה עבר הנאשם בהליך "התל-אביבי", ביצע את שביצע במסגרת כתב האישום "הירושלמי", וכך צוין:

"התיק הזה קצת מוזר. איפה שהתחלנו ואיפה שאורן התחיל, זה שני מקומות שונים לגמרי. התחלנו ב- 2019 בתיק החזקה. הנאשם שוחרר במעצר הימים, הגענו למותב זה, הודה מיד, הופנה לשרות

המבחן והחל בהליך טיפולי שנתן כיוון נושא פרי. הבדיקות היו נקיות, שיתף פעולה, הביא עצמו לכל המפגשים, ואז קורונה - הכל נעצר וכבה. אין בדיקות, אין תקשורת עם שרות המבחן, אולי שיחת טלפון פה ושם. אומרת חברתי שאין לו דפוסי שימוש עמוקים כי הצליח להפסיק את השימוש בסמים לבד. אז צריך להבדיל בין נרקומן שתלוי בסם פיזית, שאז יש קושי אדיר להפסקת השימוש בסם באופן יזום כי הגוף כואב, לבין תלות נפשית. ונכון, הנאשם הפסיק להשתמש בסמים באותה תקופה וחשב כי עלה על הדרך. אבל כשהכל נעצר, יושבים בבית סגורים ללא מערכת תמיכה, הנאשם חזר אחורה לדפוסים שהוא מכיר" (פרו' עמ' 23 ש' 23).

הסנגור ציין כי אמנם הנאשם אינו מגיע מסביבה סוציו-אקונומית נמוכה, אולם לשיטתו, דווקא ההזנחה וחוסר הפניות, תרמה תרומה משמעותית לאותם קשיים שבהמשך הובילו את הנאשם לביצוע העבירות.

בהקשר לתא המשפחתי, ציין הסנגור את הדברים הבאים: "מעבר לתנאים הרגילים של כל חניך בקהילה, אצל אורן בגלל שבמהלך ההליך הטיפולי עלה שחשיפתו לסמים מגיל ינקות, בגלל הבית ממנו בא, הוא נדרש לנתק קשר. הייתה תקופה של חודשים ארוכים, להערכתי כשנה, שהקשר היחיד שלו עם המשפחה היה הסבתא, כחלופה מגבה, ועם אחיו הגדול. היה אסור לו לדבר עם הוריו, אסרו עליהם לבקרו בקהילה, עד שאושר לאביו לבוא לבקרו בקהילה, לקח חודשים" (פרו' עמ' 23 ש' 3).

הנאשם תואר כמי ש"עצם את עיניו" בתיק "הירושלמי", ולא היה בהכרח מודע לאופיה של החבילה, הגם שהניח כי מדובר במעשה לא חוקי. הסנגור עמד על העובדה שהסמים נתפסו ולא הופצו.

באשר למשקלו של הליך השיקום, תואר כי במקרה דנן מדובר בהליך שיקומי ארוך, עמוק ומשמעותי, הכולל את כל הרכיבים הנדרשים, לרבות קהילה סגורה, הוסטל, דירת בוגרים ושמירה על יציבות תעסוקתית לצד ניקיון מסם וניתוק מחברה שולית.

בנסיבות אלה, סבר הסנגור, תוך הפניה לפסיקה, כי יש מקום ליצוק תוכן ממשי לחריג בדבר סטייה מטעמי שיקום, להסתפק בהשתתפות עונש בן 9 חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות, ובכך להימנע ממצב בו "מחזירים את הנאשם לאחור" ופוגעים בשלל ההישגים הטיפוליים שנצברו. נתון רלוונטי נוסף נוגע לתקופת מעצרו של הנאשם בתיק "הירושלמי" העומדת על כארבעה חודשים, והוסבר כי ניתן שלא לנכות תקופה זו מתקופת המאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, כך שהלכה למעשה - ישקף עונשו של הנאשם עונש של כ- 13 חודשי מאסר (אף אם בפועל ייגזרו עליו 9 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות).

8. הנאשם, במעמד הטיעונים לעונש, ציין את הדברים הבאים:

"אני עברתי דרך קשה, באמת ארוכה, כדי להגיע לכאן. אני היום יודע שהייתי צריך לעבור מה שעברתי שם כדי להגיע לכאן. אני יודע שאני לא מוכן לחזור למקום ההוא. אני לא מוכן בשום צורה. אני בשונה

מאז, היום, סגרתי את כל הדלתות לעולם שהייתי בו. אני מתרחק משם כמו מאש בוערת. אני לא רוצה לשלם את המחיר הזה יותר. אני משלם את המחירים האלה, אמרו פה שנה-שנתיים ואני רואה את זה 10 שנים מאז שהתחלתי להשתמש. אני היום שומר על הערך שלי בכל צורה אפשרית. אני הולך לקבוצות NA, עוזר למכורים אחרים כשבאפשרותי, וזה מה שחשוב לי, לשמור על עצמי ועל הדרך. זה הדבר היחיד שאני משקיע בו את המאמצים שלי כיום. מעבר לזה, להתרחק ממה שהיה. אני היום יודע שהפעם זה יהיה אחרת. כשבית המשפט מבקש ממני לשכנע אותו, אני יכול לבוא ולפזר הבטחות עד מחר. אבל אני היום רואה שבמילים יש פחות משמעות מאשר במעשים. אני יודע שהמעשים שלי זה מה שמשנה. כל מה שאני מבקש היום זה את ההזדמנות להוכיח את עצמי במעשים. אני יודע שאני מסוגל להישאר נקי ולהוכיח את זה. מעבר לזה, מה שאני עוד יכול להוסיף, זה שיש הבדל מהותי בין מה שהיה, איפה שעמדתי אז, להיום. לא קיבלתי את הכלים להתמודד בטיפול ההוא, כמו שקיבלתי בטיפול הזה. הטיפול הזה הוא מה שהייתי צריך. שום דבר אחר לא היה מוציא אותי מהמקום שהייתי בו. לא יכולתי לעשות את זה בלי הקהילה. היום יש לי המון אסירות תודה שהגעתי למקום הזה, כי לא הייתי יכול. היום יש לי מודעות לדפוסי הפעולה שלי. ולא הייתי מודע לזה בטיפול שהגעתי פעם בשבוע לשיחה פרטנית. המטפל לא ידע לשים על זה את האצבע. שם ראו אותי כל יום, ועימתו אותי על זה. אם לא היו מעמתים אותי שם, בחיים לא הייתי רואה את זה בעצמי. לכן, יש לי היום את הביטחון שעם המודעות שפיתחתי, לחסרונות והפגמים שלי, יש לי את הכוח לשמור על הניקיון שלי, ויש לי את היכולת, שלא הייתה לי אז. אם לא הייתי מתדרדר בצורה כזו הייתי מדרדר בצורה אחרת, כי לא היו לי את הכלים המתאימים" (פרו' עמ' 26 ש' 2).

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

9. לא הייתה מחלוקת של ממש בין הצדדים באשר לערכים המוגנים שנפגעו, דהיינו - הגנה על שלום הציבור ובריאות הציבור, ובאשר לחומרת המעשים. עיון בשני כתבי האישום מלמד כי מדובר בעבירות סמים חמורות.

כך ביחס לכתב האישום ה"תל-אביבי" בו החזיק הנאשם **מגוון עצום של סמים**, ואף כשל במכירת סם מסוג קנאביס לאדם אחר.

וכך ביחס לכתב האישום "הירושלמי" המתאר מסכת מורכבת של "יבוא בצוותא חדא, כאשר הנאשם מבצע שורה ארוכה של פעולות אקטיביות שנועדו לאפשר את הגעת חבילת הסמים לישראל, ואיסופה על-ידי חבריו

לביצוע העבירה.

בחנתי את טענת הסנגור בדבר יסוד נפשי של "עצימת עיניים", וסבורני כי אין בכך כדי להקהות מחומרת המעשים שביצע הנאשם. על פניו, אין מדובר באקט בודד שביצע הנאשם, אלא בשורה ארוכה של פעולות, שבוצעו בצוותא עם חבריו (שאינם רק חבריו לפשע אלא גם חבריו לחיים באותה תקופה) ויועדו לאפשר ייבוא סם מסוכן מסוג MDMA בכמות עצומה של 8,400 מ"ל.

ראה בהקשר זה ע"פ 8915/18 מועזיז נ' מדינת ישראל (24.9.2019) שם נקבעו הדברים הבאים: **"עצימת עיניים איננה נסיבה מקלה. עבור בלדר סמים, אין קל מלעצום את עיניו כלפי תוכנה של החבילה שקיבל... [קבלת טענה מעין זו] משמעותה פריצת פרצה אשר בכוחה לפטור את בלדרי הסמים מאחריות על מלוא הנזקים הנגרמים מפעולתם"**. ואם הדברים יפים לעניין בלדרי סמים, מקל וחומר, הם יפים למי שנמנה על קבוצת המבצעים בצוותא של עבירת ייבוא הסם, ונקט בפעולות רבות במסגרת התכנית העבריינית.

ניתן לסכם ולומר, כי המסכת העבריינית המתוארת בכתב האישום היא מסכת חמורה מתוככמת, וברור כי יש בה ללמד על פגיעה משמעותית בערכים המוגנים, אף אם בסופו של יום, ובעקבות פעילות המשטרה, הסם לא הגיע לרחוב. יש אף ליתן את הדעת לעובדה כי במסגרת כתב האישום "הירושלמי" הורשע הנאשם גם בעבירות של החזקת סם לצריכה עצמית. אמנם, מטבע הדברים, לא ניתן לראות בעובדות האישום השני כחמורות, אולם יש בהן ללמד עד כמה התרחק הנאשם מאותה פרוגנוזה חיובית-שיקומית, כפי שתוארה במקטע התסקירים הראשון ועד למעצרו במסגרת ההליך "הירושלמי".

לא הייתה אף מחלוקת של ממש ביחס למתחמים, ובחינת הרכיבים השונים המשפיעים על מתחם העונש ההולם, מלמדת כי אלה קרובים למתחמים הנטענים על-ידי התביעה.

ביחס למדיניות הענישה הנוהגת, ראיתי להפנות לפסקי הדין הבאים:

ביחס לכתב האישום ה"תל-אביבי":

ע"פ 2279/15 בורוכוב נ' מדינת ישראל (31.1.2016) שם נקבע מתחם הנע בין 24 חודשי מאסר ל- 48 חודשי מאסר, וזאת בגין החזקת 50 גרם קוקאין, 293 טבליות 17.6 MDMA, גרם חשיש, ומשקל אלקטרוני. אמנם מדובר בכמות קוקאין ו-MDMA גדולה יותר מענייננו, אך יש לזכור כי הנאשם בענייננו החזיק סמים נוספים, לרבות 399.6 גרם קטאמין, וכן 445 ריבועי נייר מסוג LSD.

ע"פ 8731/12 דניאלי (לוגסי) נ' מדינת ישראל (11.4.2013) שם הושת עונש מאסר בן 22 חודשים בגין החזקת 992 טבליות MDMA, 92 גרם חשיש ו- 500 ריבועי נייר של LSD.

ת"פ 24514-09-015 מדינת ישראל נ' פורת (2.1.2017) שם נקבע מתחם הנע בין 18 חודשי מאסר ל- 36 חודשי מאסר, בגין החזקת 902.4 גרם MDMA, 117 גרם קנאבוס ו- 0.85 גרם קוקאין. גם במקרה זה ניתן לומר כי כמות ה-MDMA גדולה יותר מענייננו, אולם יש לזכור כי הנאשם בענייננו החזיק כמות משמעותית של סם מסוג קטאמין, וכמות משמעותית של סם מסוג LSD לצד חשיש וקנאבוס.

ת"פ 17642-11-20 מדינת ישראל נ' הראל (27.10.2021) שם קבעתי מתחם הנע בין 42 חודשי מאסר ל- 72 חודשי מאסר בגין החזקת מגוון סמים. יצוין כי באותו מקרה, החזיק הנאשם, בין היתר, כמות גדולה יותר של סמים, ומכאן שהמתחם שנקבע חמור יותר מזה הצריך להיקבע בענייננו.

ביחס לכתב האישום ה"ירושלמי":

ת"פ 58966-01-18 מדינת ישראל נ' צציק (22.11.2018) שם נקבע מתחם הנע בין 54 חודשי מאסר ל- 90 חודשי מאסר, וזאת בגין עבירת ייבוא של סם מסוכן מסוג MDMA במשקל 9.2 ק"ג. במסגרת פסק דין זה, מאוזכרים פסקי דין נוספים בהם נדונו נאשמים לעונשי מאסר ממושכים בגין עבירות ייבוא MDMA, כמפורט להלן: ת"פ 8293-02-16 מדינת ישראל נ' מזרחי (30.11.2016) שם נדון נאשם ל- 54 חודשי מאסר לאחר שייבא 17,949 טבליות סם מסוכן מסוג MDMA; ת"פ 29529-07-16 מדינת ישראל נ' דשוק (26.2.2017) שם נדון נאשם ל- 54 חודשי מאסר לאחר שהורשע בייבוא סם מסוכן מסוג MDMA במשקל 6.5 ק"ג; ת"פ 31971-05-13 מדינת ישראל נ' שויחט (8.1.2014) שם נקבע מתחם הנע בין 24 חודשי מאסר ל- 36 חודשי מאסר, וזאת בגין ייבוא סם מסוכן מסוג MDMA בכמות של 1,480 מ"ל (משקל נמוך מאוד ביחס לענייננו);

ע"פ 1901/19 אסולין נ' מדינת ישראל (31.5.2020) שם נקבע מתחם הנע בין 54 חודשי מאסר ל- 90 חודשי מאסר, וזאת בגין ייבוא 10 ק"ג של סם מסוכן מסוג MDMA.

קביעת מתחם העונש ההולם - סיכום

10. על יסוד כלל האמור לעיל, ראיתי לקבוע את מתחמי הענישה באופן הבא:

ביחס לכתב האישום "התל-אביבי" יעמוד המתחם ברף התחתון על 20 חודשי מאסר וברף העליון על 44 חודשי מאסר.

עמוד 10

ביחס לכתב האישום "הירושלמי" יעמוד המתחם ברף התחתון על 52 חודשי מאסר וברף העליון על 85 חודשי מאסר.

קביעת העונש המתאים

11. בחינת העונש המתאים לנאשם תתבצע בשני שלבים: בשלב הראשון - אדרש לנתונים הרלוונטיים לקביעת העונש המתאים, ללא מתן משקל להליך השיקום שביצע הנאשם, שאז אגיע לתוצאה עונשית מסוימת; בשלב השני - אדרש להשפעת הליך השיקום על התוצאה העונשית אליה הגעתי בשלב הראשון.

הנתונים הרלוונטיים לקביעת העונש המתאים (בלא מתן משקל להליך השיקום):

בבואי לבחון את העונש המתאים לנאשם נתתי דעתי להודאתו במיוחס לו. מדובר בנטילת אחריות בשני הליכים מורכבים (בדגש על ההליך "הירושלמי") ואין חולק כי יש לראות בנטילת אחריות זו כנתון בעל משקל ממתן.

יש לשקול לזכותו של הנאשם גם את העובדה כי אין לחובתו הרשעות קודמות (אני ער לאותם רישומים ללא הרשעה מבית המשפט לנוער המוזכרים בתסקיר שרות המבחן). אמנם מדובר בנאשם צעיר יחסית, ולא במי שהצליח לשמור על אורח חיים נורמטיבי משך עשרות שנים, אך עדיין יש משקל ממתן מסוים להעדר הרשעות קודמות.

ניתן לראות גם בגילו הצעיר של הנאשם וגם בנסיבותיו המשפחתיות כגורמים ממתנים בענישה, המצדיקים התחשבות מסוימת, הגם שאני נכון להסכים עם התובעת אשר עמדה על העובדה כי לפתחו של בית המשפט מגיעים נאשמים בעלי נסיבות חיים קשות ומורכבות מאלה של הנאשם.

נתון משמעותי העומד לחובת הנאשם קשור למועד ביצוע העבירות בתיק "הירושלמי" עת היה הנאשם משוחרר בתנאים בתיק "התל-אביבי" ומצוי לכאורה בהליך שיקומי במסגרתו. על פניו, מדובר בניצול מובהק של אמון בית המשפט ושרות המבחן, ואף אם אתן משקל מסוים לאותה תקופה משברית בה היה נתון הנאשם נוכח מגפת הקורונה, עדיין - סבורני כי יש לראות באותו ניצול ככזה שאינו מאפשר חפיפה מלאה של העונשים בשני התיקים.

בסופו של יום, ובלא מתן משקל להליך השיקום, היה מקום לגזור על הנאשם 25 חודשי מאסר בגין העבירות בתיק "התל-אביבי" ו- 70 חודשי מאסר בגין העבירות בתיק "הירושלמי". התחשבות מסוימת בהליך הצירוף הייתה צריכה להוביל לחפיפה חלקית בין שני העונשים, כך שהעונש הכולל היה עומד על 84 חודשי מאסר (7 שנות מאסר).

השפעת הליך השיקום על התוצאה העונשית:

12. כעת, משהוברר כי אלמלא הליך השיקום ראוי היה לגזור על הנאשם עונש של 7 שנות מאסר, יש להידרש להשפעתו של אותו הליך. לטעמי, מדובר בהליך שיקום משמעותי, עמוק ואפקטיבי, מסוג הליכי השיקום אשר יש בהם כדי להקנות לעוברים אותם כלים להתמודדות נכונה עם קשיי החיים, ולאפשר להם לנהל אורח חיים נורמטיבי.

כמפורט לעיל, הליך השיקום במקרה דנן, כלל מספר שלבים: קהילה טיפולית סגורה (על כל שלביה), הוסטל שיקומי ושהייה בדירת בוגרים. בכל השלבים האמורים לווה הנאשם על-ידי מדריכים ואנשי צוות טיפולי, ועל-פי כלל הנתונים, עשה חיל בהליך השיקומי, הכיר בקשייו, הפנים נורמות התנהגויות נורמטיביות, ואף הצליח לשמור על רצף תעסוקתי בחלקו האחרון של הליך השיקום עת שולב בעבודה.

ראה בהקשר זה גם דבריה של הגב' נאוה קפלן, העובדת הסוציאלית בקהילת "בית אור אביבה", כפי שפורטו לעיל.

יש ליתן את הדעת גם לעובדה כי הליך השיקום במקרה דנן לא היה בגדר "הליך בזק" אלא **הליך שנמשך כ-20 חודשים, מתוכם שהה הנאשם כשנה בקהילה טיפולית סגורה.**

מעבר לאמור לעיל, לא ראיתי להאריך בפירוט ביחס להליך השיקום, שכן גם לשיטת התביעה מדובר בהליך שיקומי ראוי, משמעותי ואפקטיבי.

עדיין - השאלה המרכזית שיש לבחון היא האם יש באותו הליך שיקום כדי להצדיק הימנעות מהטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריא או שמא ניתן לראותו כגורם ממתן משמעותי בענישה שיוביל להקלה מסוימת ברכיב המאסר מאחורי סורג ובריא אך לא להימנעות מהטלתו.

התביעה סברה כי שקלול הנתונים כולם מוביל למסקנה כי ניתן להעמיד את עונשו של הנאשם על 5 שנות מאסר, בעוד הסנגור סבר כי יש "ללכת עד הסוף" עם הליך השיקום, להימנע מפגיעה בהישגים הטיפוליים, ולהסתפק בעונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

לשיטתי, מעשיו של הנאשם כה חמורים, ובמיוחד מעורבותו בייבוא סמים בכמות עצומה בתיק "הירושלמי", עת היותו משוחרר בתנאים ומצוי בהליך שיקום בתיק "התל-אביב", כך שהאינטרס הציבורי מתקשה להכיל אפשרות בה שני ההליכים יסתיימו בעונש כולל לריצוי בדרך של עבודות שירות, רק משום העובדה כי הנאשם שולב בהצלחה בהליך שיקומי אפקטיבי.

אני ער לעמדת שרות המבחן אשר סבר כי ראוי להימנע מחשיפה לדפוסים והתנהלות עבריינית בתנאי כליאה, אך סבורני כי לאור נתוניו של הנאשם וכברת הדרך הטיפולית שעבר, לא תהיה בהשתתפות מאסר **קצרה באופן משמעותי מזו בת 7 השנים שהייתה נגזרת** כדי להחזיר את הנאשם לאחור ולפגוע פגיעה אנושה בהישגים הטיפולים. הנאשם רכש כלים חשובים בזמן ההליך הטיפולי הממושך, ויוכל להתמודד עם אתגרי המאסר, תוך תשלום מסוים, גם אם נמוך באופן משמעותי, של חובו לחברה.

במילים אחרות - בנסיבותיו הייחודיות של המקרה שבפניי, אינני שותף לעמדת הסנגור לפיה אנו בסיטואציה של "הכל או לא כלום", ודומני כי בהשתתפות מאסר מתונה, יהיה משום מענה מאוזן לאינטרס הציבורי, הן במישור עקרוני וההרעה והן במישור הערך החברתי בשיקום עבריינים. במובחן מהשתתפות עונש של 7 שנות מאסר, דומני כי בהשתתפות עונש מאסר לתקופה מתונה בלבד יהיה כדי לצמצם את חשיפת הנאשם לגורמים עבריינים, והכלים שרכש בהליך השיקומי יסייעו בידו לצלוח תקופה זו. זאת ועוד, גם בתקופת מאסר זו יהיה בידי הנאשם היכולת להמשיך את כברת הדרך השיקומית, וזאת במסגרת אחד ממסלולי השיקום המוצעים על ידי שב"ס.

יוצא אפוא כי במישור העקרוני ראיתי לקבל את עמדת התביעה, הגם שהעונש שייקבע על ידי בסופו של יום, קצר מזה המוצע על-ידיה, ותוך מתן משקל משמעותי להליך השיקום, ועל-מנת לצמצם את משך החשיפה לדפוסים והתנהלות עבריינית בין כתלי בית המאסר.

13. לאור האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 28 חודשי מאסר בפועל (בניכוי תקופת מעצרו בהליך "הירושלמי" שבין יום 29.10.20 ועד יום 23.2.21). לא מצאתי לנכות את אותם 4 ימי מעצר בהם היה הנאשם עצור בתיק "התל-אביב".

הנאשם יתייצב ביום 27.12.22 בשעה 08:30 במתקן "ניצן" או במתקן אחר עליו יורה שב"ס בהליך המיון המוקדם, ככל שייערך כזה.

ב. 9 חודשי מאסר אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו עבירה על פקודת הסמים מסוג פשע.

ג. 2 חודשי מאסר אולם הנאשם לא יישא עונש זה אלא אם יעבור תוך שלוש שנים מיום שחרורו עבירה על פקודת הסמים מסוג עוון.

ד. קנס בסך 10,000 ₪. הקנס ישולם ב- 20 תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.1.23 ועד לסיום התשלומים או 50 ימי מאסר תמורתו.

ה. בהסכמת הצדדים, אני מורה על חילוט סכומי הכסף שפורטו בבקשת החילוט (13,540 ₪, 800 יורו, 186 דולר), הטלפונים הניידים והמשקל האלקטרוני.

ניתן צו למוצגים לשיקול דעת קצין משטרה ו/או התביעה.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, י"ד חשון תשפ"ג, 8 נובמבר 2022, במעמד הצדדים.

בני שגיא, שופט
סגן נשיא